

Co myślę... - Dzieci o swoich potrzebach w obrazach i słowach.

Artykuły z Zaleceń COE, CM/Rec (2018)5, wybrane i
zilustrowane przez dzieci.

Kampania Children of Prisoners Europe (COPE) *‘Nie moja wina, ale moja kara’*

Ilustrowany wybór artykułów z dokumentu *It’s Time to Act*

W ramach corocznej kampanii «Not my crime, still my sentence» w 2020 roku europejskie organizacje członkowskie COPE otrzymały wybór dziesięciu artykułów z dokumentu Rekomendacje Rady Europy CM/Rec(2018)5 dotyczącego dzieci, których rodzice odbywają karę pozbawienia wolności.

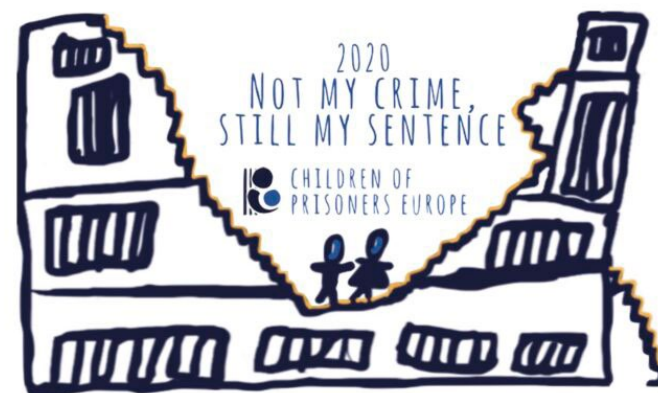
Rekomendacje Rady Europy CM/ Rec(2018)5 jest przełomowym aktem prawnym dotyczącym dzieci, których rodzic wszedł w konflikt z prawem. Dokument ten skupia się zarówno na uznaniu sytuacji uwięzienia rodzica za długotrwały wpływ na dobrostan milionów dzieci, jak i na zaopiekowaniu się potrzebami tych dzieci.

Zawiera pięćdziesiąt sześć wytycznych dotyczących dobrych praktyk. Członkowskie organizacje COPE podzieliły się tymi artykułami z dziećmi, które zostały zaproszone do wybrania artykułu, który uznały za najbardziej znaczący lub najważniejszy dla nich. Następnie zostały poproszone o narysowanie wizualnej reprezentacji wybranego artykułu oraz napisanie jednego lub dwóch zdań wyjaśniających, dlaczego wybrały ten artykuł.

W sumie 36 dzieci z siedmiu krajów wzięło udział w kampanii. Ich prace można zobaczyć poniżej. Sformułowania artykułów z Rekomendacji w tym dokumencie pochodzą z „It’s Time to Act”, polska wersja „Czas Działać” przyjaznej dzieciom wersji Rekomendacji CM/Rec(2018)5 opracowanej przez COPE.

Dokument ten ma na celu zapewnienie przestrzeni dla głosów dzieci mających rodzica w więzieniu lub w konflikcie z prawem. Zawarte w nim interpretacje Rekomendacji Rady Europy to własne przemyślenia dzieci dotyczące ich potrzeb, oraz uznanie przysługujących im praw. Mamy nadzieję, że ustawodawcy będą zmotywowani do podjęcia pozytywnych działań na rzecz tych dzieci.

Bardzo dziękujemy wszystkim członkom COPE i dzieciom z całej Europy, które poświęciły swój czas i talent artystyczny na stworzenie tego dokumentu.

ARTYKUŁ 2 · Kiedy sędzia rozważa wysłanie rodzica do więzienia, powinien zastanowić się, jak decyzja ta zmieni sytuację danego dziecka, jakie są jego prawa i co będzie dla dziecka najlepsze. Jeśli jest to możliwe, rodzic powinien otrzymać wyrok, który będzie mógł odbyć w społeczności, a nie w więzieniu, zwłaszcza jeśli jest głównym opiekunem dziecka.

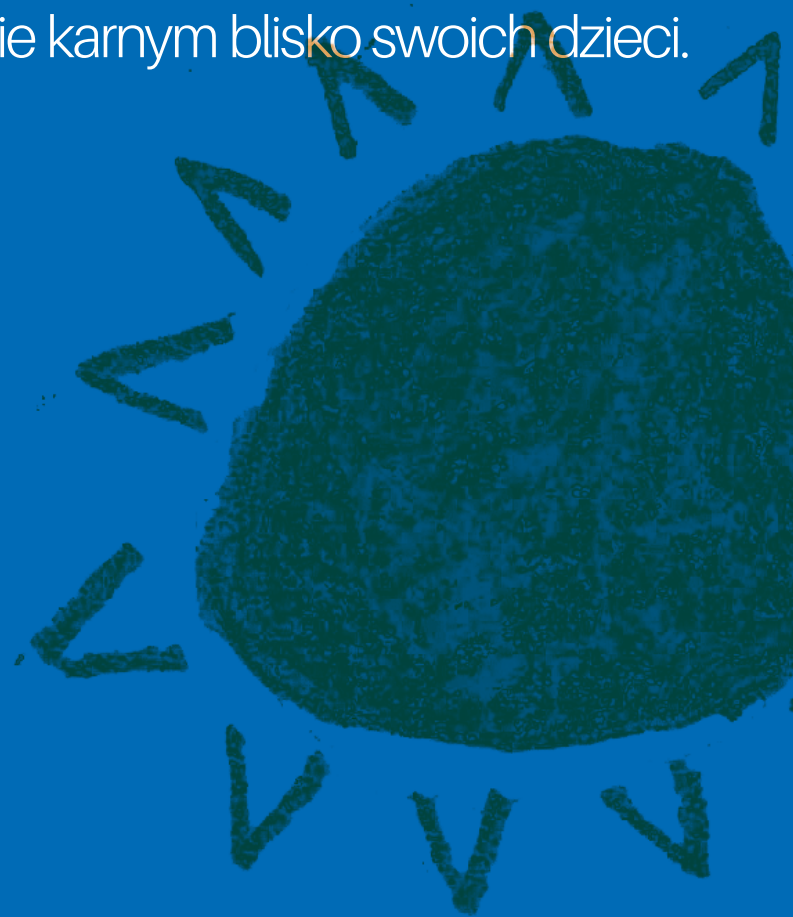
FIONA, lat 10
Norwegia

“Jeśli mama lub tata są dla ciebie ważni, a oni robią coś głupiego lub kradną w sklepie, a jeśli jesteś samotną mamą lub tatą i jesteś naprawdę blisko ze swoim dzieckiem, to twoje dziecko może zrobić coś głupiego i skopiować działania rodziców. Wtedy oznacza to, że dziecko może być zmuszone do pójścia do rodziny zastępczej lub czegoś innego.”

LIAM, lat 12
Szkocja

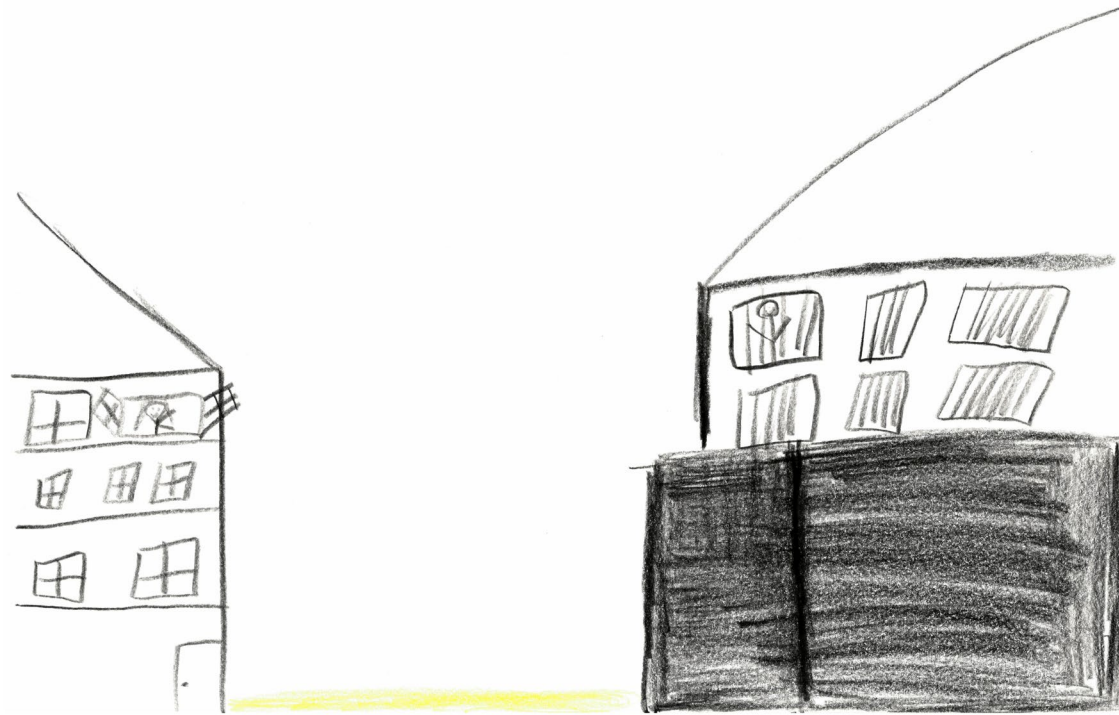
ARTYKUŁ 3 · Kiedy rodzic idzie do więzienia, powinien być umieszczony w zakładzie karnym blisko swoich dzieci.

“Most prowadzi nas bezpośrednio z domu do taty w więzieniu, na szczęście jesteśmy blisko!”

2 chłopców w wieku 9 i 12 lat
jedna dziewczynka w wieku 6 lat
Włochy

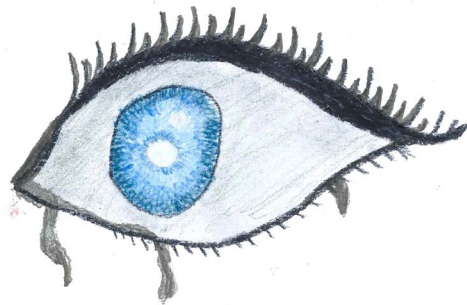

GABRIEL, lat 15
Norwegia

“Chciałbym, żeby mój tata był bliżej domu.
Wtedy mógłbym go częściej widywać.”

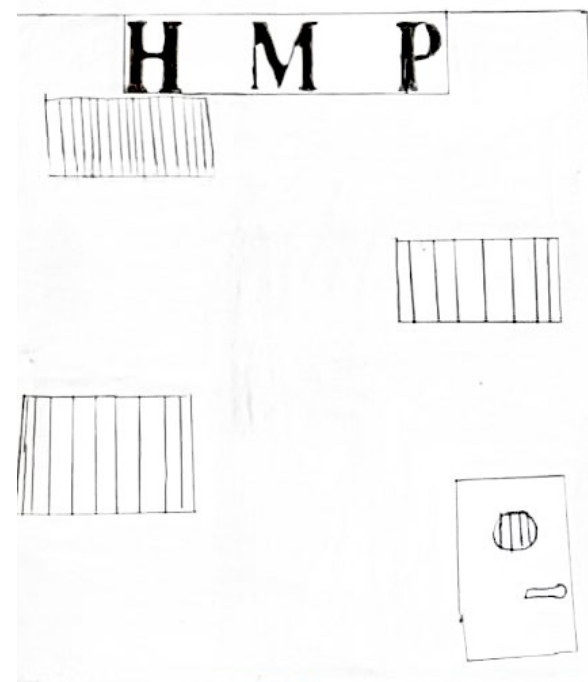

HELI, lat 12
Finlandia

“Wybrałam tę rekomendację, ponieważ to naprawdę
ważne, aby móc zobaczyć swojego rodzica, gdy
przebywa w zakładzie karnym. To niesprawiedliwe,
jeśli dzieci muszą podróżować naprawdę daleko, aby
zobaczyć się z mamą lub tatą.”

prison close to home.

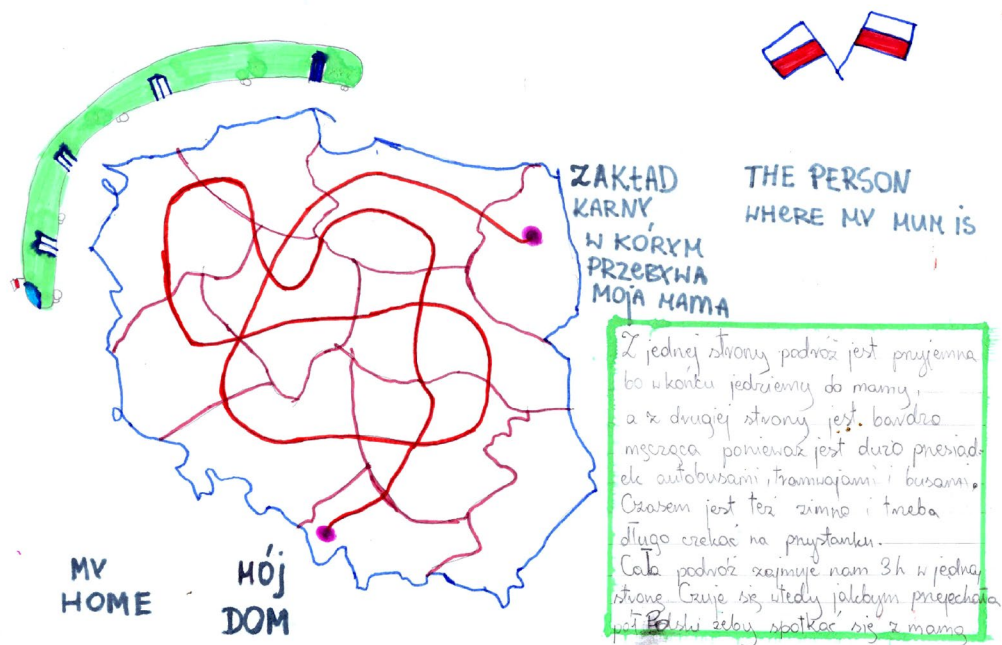

Luca agelo

LUCA, lat 10
Anglia

“Z jednej strony podróż jest miła, bo w końcu spotkam się z mamą, ale z drugiej strony jest bardzo męcząca, ponieważ jest wiele przesiadek z autobusów i tramwajów. Czasami jest zimno i musimy długo czekać na przystankach. Podróż w jedną stronę zajmuje nam trzy godziny. Mam wrażenie, że jadę przez pół Polski, żeby móc spotkać się z mamą.”

ULA, lat 13
Polska

ARTYKUŁ 8 · Podczas aresztowania rodzica policja powinna, jeśli to możliwe, upewnić się, że dzieci nie są przy tym obecne. Jeśli podczas aresztowania obecne jest dziecko, policjanci powinni wykazywać się wrażliwością i starać się go nie przestraszyć i nie zmartwić.

“Ważne jest, aby dziecko miało odwróconą uwagę, podczas areztowania rodzica. Ponieważ bardzo trudno jest widzieć, kiedy twój rodzic jest areztowany. Ważne jest, żeby się móc wtedy skupić uwagę na czymś innym, bo to jest dobre dla dziecka.”

Reden 1: Het is Belangrijk. dat Het Kind wordt afgeleid. want Het is niet voor Het kind dat Hij/zij. Ziet dat Haar vader/of. moeder. wordt opgepakt.

Reden 2: Het is ook fijn voor het kind zelf zodat het kind ook afleiding heeft.

CHEYENNE, lat 14
Holandia

“Niebieska mama płacząca na żółto, czerwone dziecko w ramionach mamy, zielony tata narysowany, a następnie wymazany, dwóch żółtych policjantów z wyciągniętymi rękami zabierających tatę.”

Chłopiec, lat 3
Włochy

“Wybrałam ten artykuł, ponieważ moim zdaniem ważne jest, aby żadne dziecko nigdy nie widziało, że jego rodzic jest aresztowany.”

PILHA, lat 8
Finlandia

“Wybrałam ten artykuł, ponieważ kiedy policja przychodzi, powinna rozmawiać z dzieckiem, aby wyjaśnić, co się dzieje - być przyjaznym i miłym przez cały czas, ponieważ dzięki temu dzieci polubią policję i będą się jej mniej bały.”

LOIS, lat 12
Anglia

ARTYKUŁ 11 • Rodzice przebywający w zakładzie karnym powinni mieć możliwość opuszczenia placówki, by móc spędzić czas z dziećmi w szczególnych dniach, takich jak urodziny, pierwszy dzień szkoły czy pobyt dziecka w szpitalu.

“Tata w końcu przyszedł na moje przyjęcie urodzinowe, świetnie się bawiliśmy!”

Chłopiec, lat 7
Włochy

“Wybrałam to stwierdzenie, ponieważ mój tata jest w więzieniu i nie było go podczas narodzin mojego młodszego brata. Bardzo nam go brakuje.”

LILY-JESS, lat 7
Szkocja

“Kiedy miałem 10 urodziny nie mogłem zobaczyć mojego taty, a to były wyjątkowe urodziny, obchodziłem wtedy dekadę istnienia. Byłoby miło móc pójść na miły posiłek wszyscy razem. Albo nawet po prostu go zobaczyć, nawet jeśli miałby być z funkcjonariuszem więziennym.”

JOHN, lat 10
Szkocja

“Ten artykuł ma dla mnie szczególne znaczenie, ponieważ chciałabym, aby mój tata mógł wrócić do domu na moje urodziny.”

IDA, lat 11
Finlandia

“Chcesz, aby osoba, która przebywa w więzieniu, mogła na chwilę wyjść, jeśli jest to specjalny dzień, jak twoje urodziny lub coś innego, równie ważnego.”

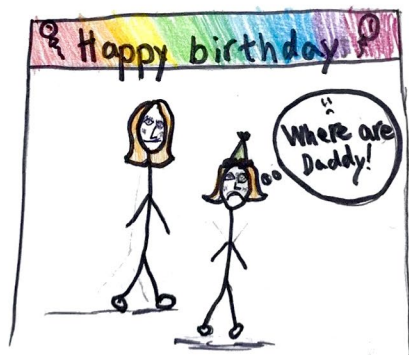
SANDRA, lat 9
Szwecja

“Dzieci powinny mieć prawo do bycia z rodzicem podczas jednego z ważnych dni w swoim życiu. Na przykład urodziny, pierwszy dzień w szkole lub przedszkolu.”

11. Barnen ska ha rätt att få vara med sin förälder på en av sina viktiga dagar i liv
tex: födelsedagar, start på skolan/förskolan.

Emmerlie 11.

EMMERLIE, lat 11
Szwecja

“Wybrałem ten artykuł, ponieważ to nie jest wina dziecka, że jego rodzic jest w więzieniu, więc nie powinno być tym, które na tym straci. Chciałabym zobaczyć moich rodziców w moje urodziny.”

ZAC, lat 9
Anglia

“Mój tata powinien mieć możliwość opuszczenia więzienia i powrotu do domu na kilka dni, aby mógł spędzić czas na zabawie z nami, a nasza rodzina mogła być razem. Dla mnie bycie razem i możliwość spędzania czasu razem jest najważniejsza.”

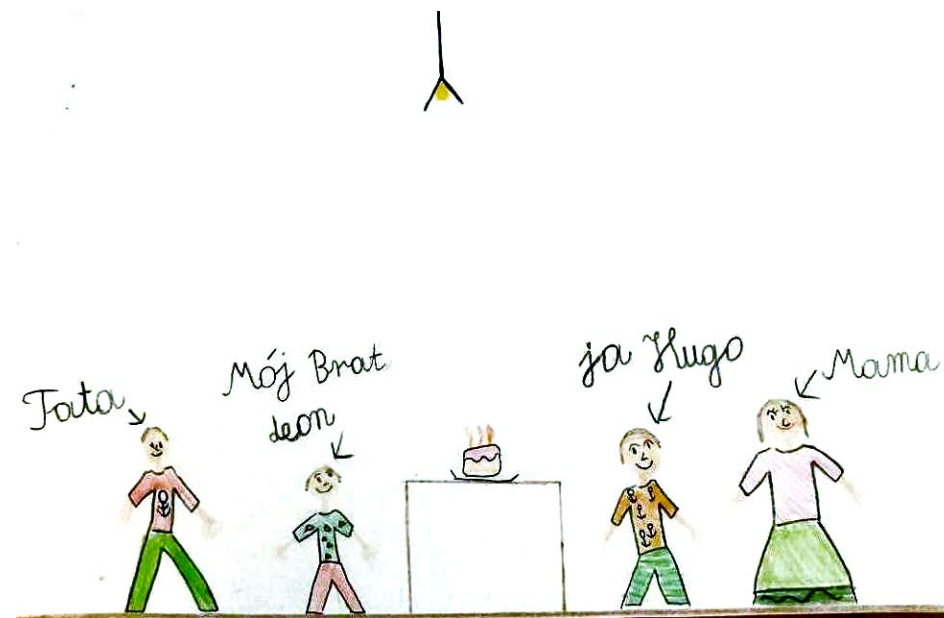
Zalecenie nr 11: Tata powinien zostać puszczony na przepustki do domu, by móc z nim spędzić jak najwięcej czasu. Pobawić się i pograć wspólnie w gry by rodzina była razem. Bo dla nas jest to najważniejsze czyli rodzina która powinna być razem i mieć możliwość wspólnego spędzania czasu.

Agnieszka I. 12

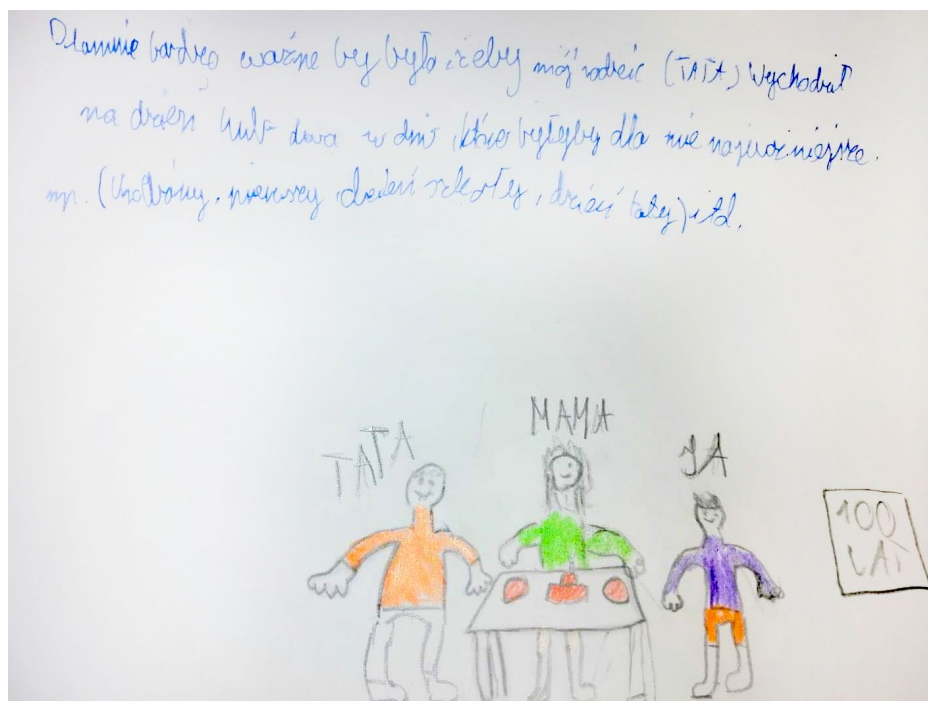
AGNIESZKA, lat 12
Polska

“Wybrałem ten artykuł, ponieważ uważam, że ważne jest, aby rodzic przebywający w zakładzie karnym mógł opuścić więzienie, aby spędzić czas ze swoimi dziećmi w specjalne dni. Uważam, że każde dziecko powinno mieć prawo do spędzenia swoich urodzin z mamą i tatą.”

HUGO, lat 7
Polska

“Dla mnie najważniejsze jest to, że mój tata mógł opuścić zakład karny na dzień lub dwa, aby być ze mną w ważnych dniach, takich jak pierwszy dzień w szkole lub Dzień Ojca.”

MARCEL, lat 11
Polska

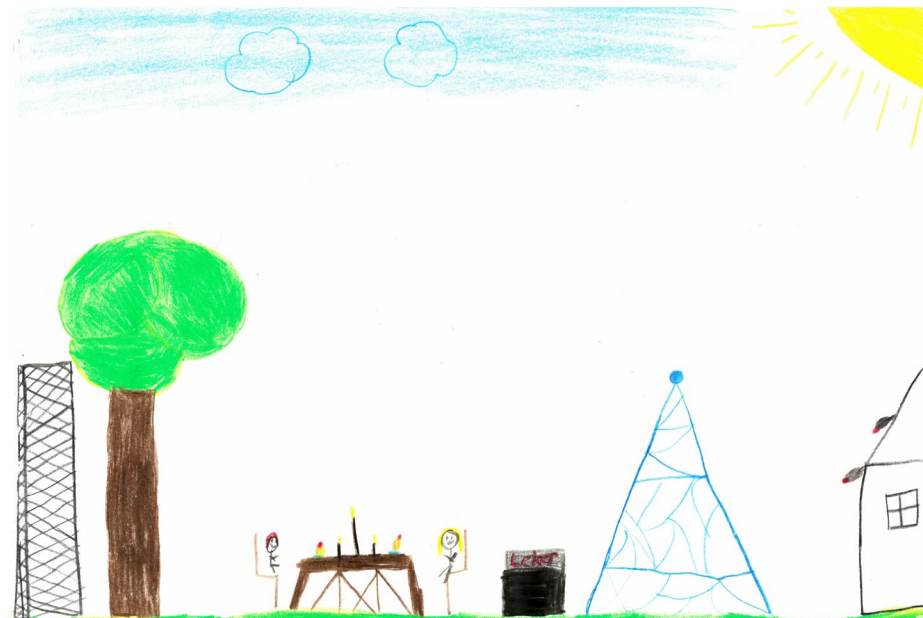
ARTYKUŁ 20 • W każdym zakładzie karnym powinny znajdować się przyjazne dzieciom poczekalnie i pokoje widzeń, w których dzieci będą się czuły bezpieczne, mile widziane i szanowane (powinny się w nich znajdować np. zabawki, książki i wyposażenie dla każdej grupy wiekowej). Przestrzeń przeznaczona na wizyty powinna być odpowiednia do zabaw i wspólnego spędzania czasu, czyli m.in. umożliwiać kontakt fizyczny z rodzicem. Należy również zapewnić możliwość spędzania czasu na zewnątrz, ale w pobliżu zakładu karnego, by dzieci i rodzice mogli czuć się tak, jakby przebywali w społeczności.

“Lubię rozmawiać z tatą, a dzięki zielonemu terenowi możemy się lepiej bawić!”

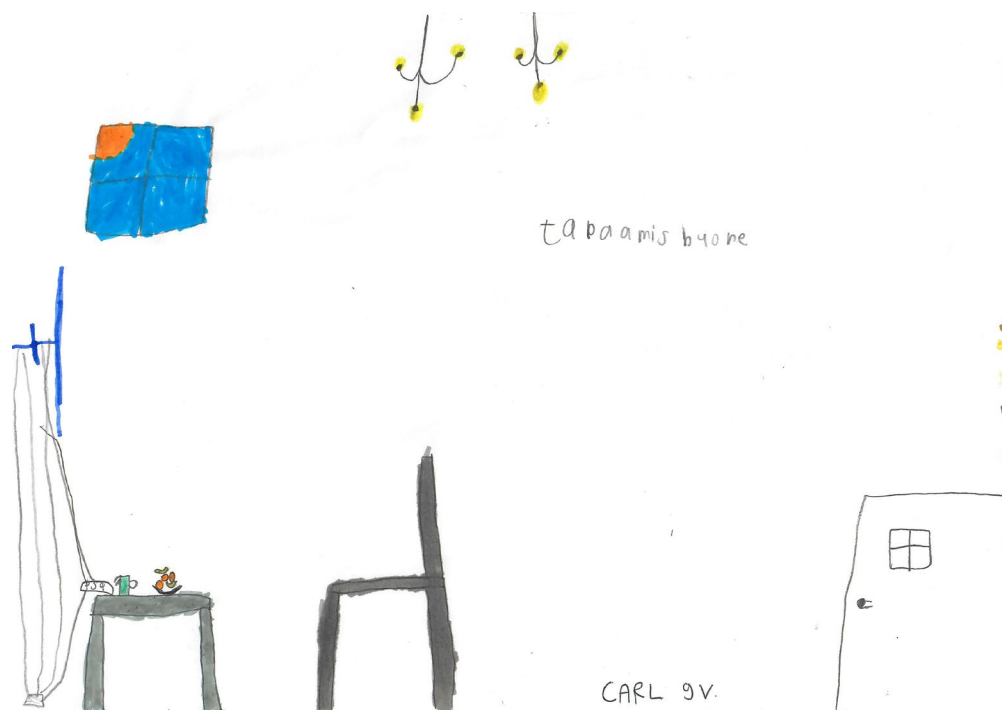

Chłopiec, lat 9
Włochy

LEAH, lat 10
Norwegia

“Chciałbym, aby sala widzeń był ładniejsza dla dzieci, które odwiedzają swojego rodzica.”

CARL, lat 9
Finlandia

“Chciałbym, aby pokój widzeń był ładniejszy i chciałbym móc skakać na trampolinie w więzieniu.”

LAURI, lat 8
Finlandia

Var

FRIDA, lat 10
Norwegia

“Fajniej jest być na zewnątrz, zamiast siedzieć w małym pomieszczeniu przez naprawdę długi czas. I dobrze jest dla zdrowia przebywać na świeżym powietrzu.”

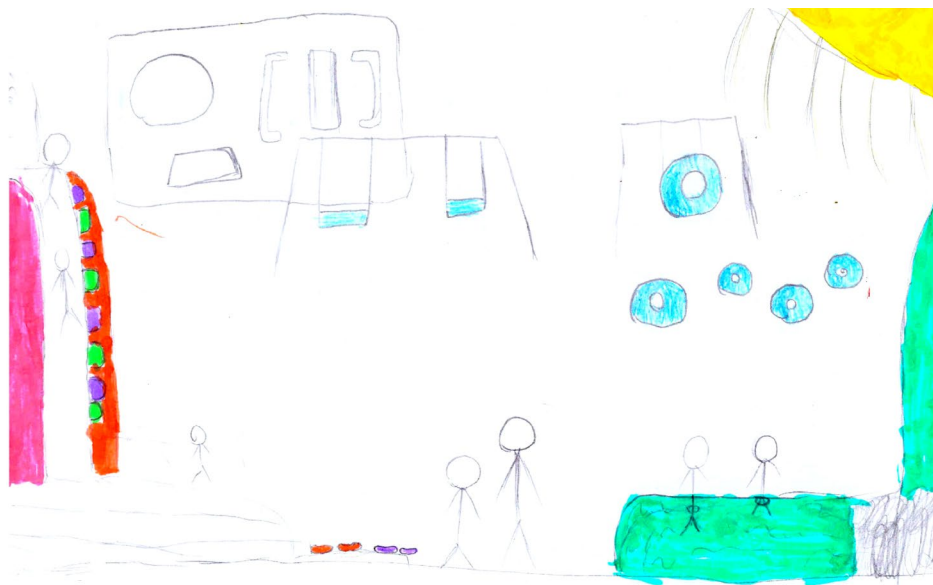

ISAC, lat 7
Szwecja

FRIDA, lat 10
Norwegia

“Chciałbym mieć wizyty z mamą na placu zabaw.”

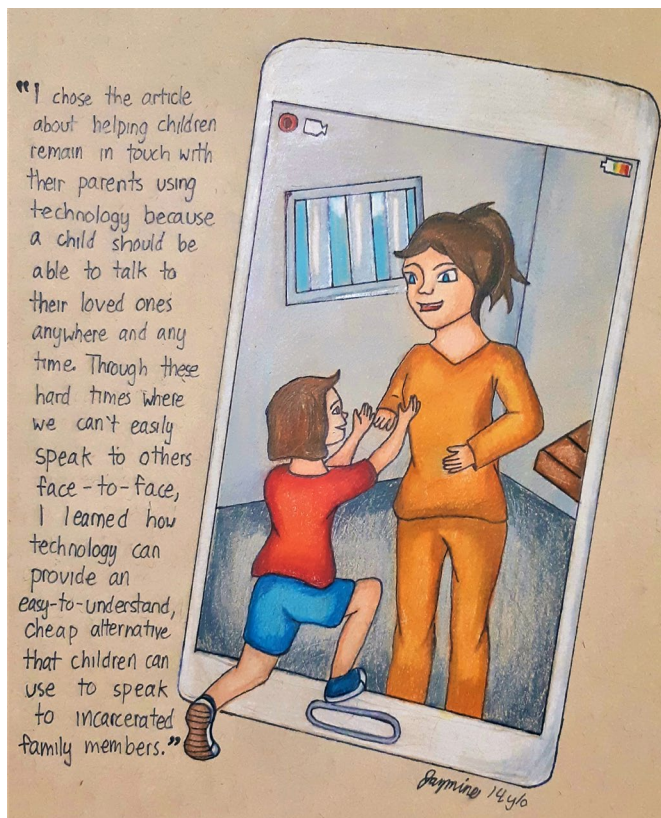

WEWE, lat 10
Polska

ARTYKUŁ 25 • Osoby odpowiedzialne powinny upewnić się, że wszyscy przestrzegają zasad dotyczących udzielania pomocy dzieciom w kontakcie z rodzicami przebywającymi w więzieniu. Służyć do tego mogą różne rozwiązania technologiczne, w tym rozmowy wideo, rozmowy telefoniczne, Internet itp. Te formy kontaktu nie powinny kosztować zbyt wiele, a w razie potrzeby rodzice powinni otrzymać pomoc w zapłaceniu za nie. Wspomniane formy kontaktu nigdy nie powinny zastępować bezpośrednich spotkań dzieci z rodzicami.

“Wybrałam artykuł o pomocy dzieciom w utrzymaniu kontaktuzrodzicamizapomocątechnologii,ponieważdziecko powinno mieć możliwość rozmowy z bliskimi w dowolnym miejscu i czasie. Przez te trudne czasy, w których nie możemy łatwo rozmawiać z innymi twarzą w twarz, dowiedziałam się, jak technologia może zapewnić łatwą do zrozumienia, tanią alternatywę, którą dzieci mogą wykorzystać do rozmowy z uwięzionymi członkami rodziny.”

“Myślę, że artykuł [25] jest dobry. Jest to dla mnie ważne, ponieważ cierpię na zaburzenia lękowe, i boję się i nie podoba mi się myśl o przebywaniu w więzieniu w otoczeniu innych przestępców. Myślę, że widząc mojego tatę lub rozmawiając z nim w moim własnym domu, czułabym się bezpieczniej i miałabym dobre myśli. I mogłabym sobie wyobrazić więzienie tak, jak chcę je sobie wyobrazić.”

JAZMINE, lat 14
Kanada

KATIE, lat 11
Szkocja

“James wybrał ten [artykuł], ponieważ jego serce zostało kiedyś złamane, gdy nie miał w ogóle kontaktu z rodzicem, nawet telefonicznego. Wie, jak smutno się wtedy czuł i chciałby, aby każdy pomagał dzieciom w utrzymaniu kontaktu z rodzicem i zapewnił, że więź rodzinna nigdy nie zostanie przerwana!”

JAMES, lat 10
Szkocja

“Wybrałam ten artykuł, ponieważ uważam, że dzieci powinny mieć jak najwięcej kontaktu z rodzicem, który przebywa w zakładzie karnym. Nie zawsze można łatwo dostać się do zakładu karnego, więc połączenia wideo byłyby niesamowite, aby można było zobaczyć rodzica i wiedzieć, że jest z nim/nią wszystko w porządku.”

SAVANNAH, lat 11
Anglia

ARTYKUŁ 32 · Należy zapewnić więźniom możliwość korzystanie z przepustek na pobyt w domu by nie narażać dzieci na trudności związane z wizytą w zakładzie karnym, pomóc im przygotować się na powrót rodzica i zapewnić jego obecność podczas szczególnych wydarzeń. Jest to istotne zwłaszcza tuż przed zakończeniem kary przez rodzica, ponieważ pomoże to więźniowi stać się znów aktywnym rodzicem i sprawi, że czas po wyjściu z zakładu karnego będzie normalniejszy.

“Po długim czasie tata był z nami przez jeden dzień. Poszliśmy do parku i zobaczyliśmy też akwarium.”

*Dziewczynka, lat 8
Włochy*

ARTYKUŁ 47 · Cały personel zakładu karnego powinien zostać przeszkolony w zakresie praw dziecka i tego, co robić, by zapewnić dzieciom poczucie bezpieczeństwa i komfortu podczas odwiedzania rodzica w więzieniu. Pracownicy więzienni powinni wiedzieć, jak wspierać rodziców przebywających w zakładzie karnym i ich dzieci oraz jak sprawić, by wizyty i przeszukania były przyjazne dla dzieci.

“Denerwuję się, gdy idę do więzienia na widzenie, jeśli strażnicy są niemili. Wizyty w zakładzie karnym powinny być dla dzieci przyjemniejsze.”

TINJA, lat 7
Finlandia

Opracowanie polskiej wersji:
Małopolskie Stowarzyszenie Probacja

Małopolskie Stowarzyszenie Probacja jest członkiem międzynarodowej sieci organizacji Children of Prisoners Europe. Od wielu lat prowadzi aktywne działania na rzecz poprawy sytuacji dzieci więźniów oraz integracji rodzin dotkniętych izolacją penitencjarną, prowadząc programy rodzinne w jednostkach penitencjarnych okręgu krakowskiego. Programy te mają na celu wspieranie więzi pomiędzy osadzonym rodzicem a dzieckiem. Stowarzyszenie również pracuje metodą mentoringową z dziećmi i rodzinami w ich środowiskach lokalnych. Zajmuje się walką ze stygmatyzacją dzieci, których rodzice weszli w konflikt z prawem, które „odbywają kary za nie swoje winy” – niezastępowanie cierpią ze względu na obciążenie emocjonalne wyrokiem rodzica, ale także z powodu nagłego pogorszenia warunków ekonomicznych oraz uczucia osamotnienia.

www.probacja.org

Children of Prisoners Europe (COPE) to paneuropejska sieć organizacji non-profit działających na rzecz dzieci oddzielonych od uwięzionego rodzica. Sieć ta wspiera nowatorskie badania i działania, których celem jest zapewnienie dzieciom, których rodzic jest w zakładzie karnym, możliwości korzystania z pełni praw przysługujących im na mocy Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka oraz Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. COPE dąży również do tego, by w poszczególnych krajach podejmowano działania na rzecz dobrostanu i właściwego rozwoju tych dzieci.

Children of Prisoners Europe (COPE)
contact@networkcope.eu

<http://childrenofprisoners.eu/>

© Children of Prisoners Europe 2021

Niniejszy dokument powstał przy wsparciu finansowym Programu Prawa, Równość i Obywatelstwo Unii Europejskiej. Za treść odpowiadają wyłącznie Children of Prisoners Europe i w żaden sposób nie może być ona traktowana jako odzwierciedlenie poglądów Komisji Europejskiej.

Children of Prisoners Europe jest organizacją non-profit zarejestrowaną we Francji na mocy francuskiego prawa o stowarzyszeniach 1901. SIRET: 437 527 013 00019

<https://childrenofprisoners.eu/>